

DERBENT İLÇE RAPORU

2019

İÇİNDEKİLER

1	ÖNSÖZ	4
2	DOĞAL YAPI	5
3	SEGE	6
4	DEMOGRAFİK YAPI	6
4.1	Nüfus.....	6
4.2	Yaş Grupları.....	7
4.3	Yaş Bağımlılık Oranları	8
5	EKONOMİ	8
5.1	İşyeri ve Çalışan Sayılarının Sektörlere göre dağılımı	8
5.2	İlçede Öne Çıkan Sektörler	10
5.3	İlçede İmalat Sanayi.....	11
6	FİZİKİ ALTYAPI	11
7	EĞİTİM	12
7.1	Eğitim Genel Durumu	12
7.2	Bitirilen Eğitim Düzeyi.....	12
8	SAĞLIK	13
9	TARIM VE HAYVANCILIK	13
9.1	Tarım Alanları	13
9.2	Bitkisel Üretim	14
9.2.1	Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler	14
9.2.2	Sebzeler	15
9.2.3	Meyveler.....	15
9.3	Hayvansal Üretim	17
9.3.1	Canlı Hayvan Sayıları.....	17
9.3.2	Hayvansal Üretim Miktarları.....	17
9.3.3	Kırkılan Hayvan Sayısı	18
9.3.4	Sağılan Hayvan Sayısı	18
9.3.5	Arıcılık Faaliyeti Yapan İşletme Sayısı	19
9.3.6	Tavukçuluk.....	19
10	TURİZM	20
11	ERİŞİLEBİLİRLİK	21
12	DİĞER HUSUSLAR	22
13	GZFT	23
14	SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	24

GRAFİK DİZİNİ

Grafik 1 Nüfus Durumu.....	6
Grafik 2 2018 Yılı Yaş Grupları	7
Grafik 3 Nüfusun Çocuk, Yetişkin ve Yaşlı Nüfusa Göre Dağılımı	7
Grafik 4 Nüfusun Yaş Bağımlılık Düzeyi	8
Grafik 5 Tarım Alanları.....	13
Grafik 6 Yıllar İtibariyle Kırkılan Hayvan Sayısı.....	18
Grafik 7 Yıllar İtibariyle Sağılan Hayvan Sayısı	19
Grafik 8 Arıcılık Faaliyeti Yapan İşletme Sayısı.....	19
Grafik 9 Yıllar İtibariyle Tavuk Sayıları	19

TABLO DİZİNİ

Tablo 1 İlçe Alan Kullanım Dağılımı Tablosu	5
Tablo 2 Sektörlere göre toplam sigortalı çalışan sayısı.....	9
Tablo 3 Sektörlere göre ilçede yoğunlaşma katsayıları	10
Tablo 4 Konya İl Geneli ve Akşehir İmalat Sanayi Verileri	11
Tablo 5 İmalat Sanayinde Faaliyetler Kollarına Göre Firma Ve Çalışan Sayıları.....	11
Tablo 6 Eğitim Genel Durumu, 2018	12
Tablo 7 Bitirilen Eğitim Düzeyi (%).....	12
Tablo 8 Sağlık Kurumları, Çalışan Ve Yatak Sayıları, 2018	13
Tablo 9 Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler İstatistikleri, 2018	14
Tablo 10 Sebzeçilik İstatistikleri, 2018.....	15
Tablo 11 Meyvecilik İstatistikleri, 2018	16
Tablo 12 Canlı Hayvan Sayıları, Adet, 2018	17
Tablo 13 Hayvansal Üretim Miktarları, Ton, 2018.....	17
Tablo 14 İlçenin Erişilebilirlik Düzeyi, 2013	21

1 ÖNSÖZ

Mevlana Kalkınma Ajansı, TR52 (Konya, Karaman) Düzey 2 Bölgesi için bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, bölgesel gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak ve bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla yönelik olarak faaliyet göstermektedir. Bu amaçlara ulaşmak için kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek istemektedir.

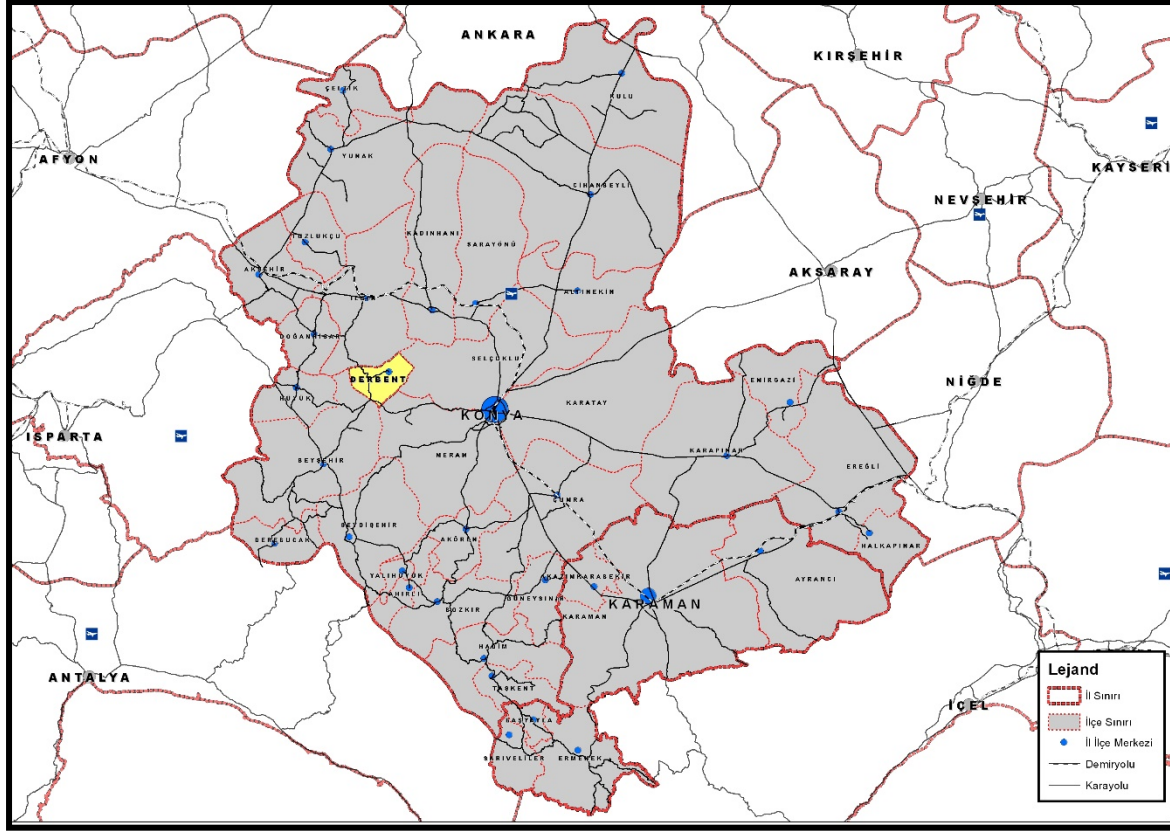
Bölgesel gelişmeye yönelik olarak icra edilecek bütün faaliyetlerin temeli ise bölgenin bütün detayları ile iyi tanınmasından geçmektedir. Bu nedenle, bölgenin kaynak ve olanaklarının doğru şekilde tespit edilmesi, mevcut sahip olunan değerlerin rekabet edebilirlik açısından yeniden yorumlanması ve bölgesel kalkınmayı sürdürülebilir şekilde sağlanmasına yönelik olarak faaliyetlerin birbiri ile ilişkili olarak icra edilmesi gerekmektedir.

Bu amaca yönelik ilk olarak MEVKA, Bölgenin Mevcut Durum çalışması ve 2010-2013 bölge planını hazırlamıştır. Bu işlem yapılırken bölgeyi oluşturan ilçelere yönelik olarak GZFT Analizi çalışması gerçekleştirilmiş ve her ilçe için bir İlçe Raporu hazırlanmıştır. 2012 yılında "2014-2023 Karaman Konya Bölge Planı" hazırlık çalışmaları kapsamında tüm ilçelerde Kaymakamlar başkanlığında kurulan komisyonlar ile 6'şar adet toplantı düzenlenerek, ilçelerin 2023 yılı vizyonları belirlenmiş ve gerçekleştirilmesi öngörülen faaliyetler komisyon tarafından planlanmıştır. 2014 yılında mevcut durumu gösterir ilçe raporları ajansımız uzmanlarınca güncellenmiştir. 2019 yılına gelindiğinde ise ilçelerde yaşanan gelişmelerin görülmesi için ilçe raporları güncellenmiştir.

Bu doküman, ilçenin mevcut durumunu göstermekte ve ilçe potansiyellerin kullanımına yönelik olarak altyapı oluşturacağı düşünülmektedir. İlçe raporlarının hazırlanmasında kurumlar tarafından yayınlanan en güncel veriler kullanılmış olup İlçe Kaymakamlıkları tarafından hazırlanan ilçe brifinglerinden de yararlanılmıştır.

2 DOĞAL YAPI

İlçenin, kuzeyinde Kadınhanı, güneyinde Meram, batısında Ilgın, Beyşehir ve doğusunda Selçuklu ilçesi bulunmaktadır. İlçenin yüzölçümü 302,2 km²'dir.

Derbent İç Anadolu Bölgesinin güneybatısında kurulmuş bir ilçedir. İlçe engebeli bir arazi yapısına sahip olup, Uzundere, Bellikli ve Pınarcık yaylaları bulunmaktadır. Önemli bir akarsuyu yoktur. Pınarlı, Derecik, Çiğdemli, Arındıçlı önemli küçük derelerdir. Derbent Göleti ilçe için önemli olup, sulu tarım bu gölet ile yapılmaktadır.

Tablo 1 İlçe Alan Kullanım Dağılımı Tablosu

Alan Adı	Derbent Alan Kullanım Türü		Konya Alan Kullanım Türü		Türkiye Alan Kullanım Türü		Derbent Alan Kullanım/			
	(Ha)	(%)	(Ha)	(%)	(Ha)	(%)	Konya (%)	TR52 (%)	30. Göller Havzası (ile düşen) Arazi (%)	Türkiye (%)
Tarım Arazisi	15.487,90	51,25	2.247.856,60	55,08	24.294.680,8	31,00	0,69	0,62	3,77	0,06
Çayır-Mera	511,00	1,69	761.460,70	18,66	14.616.687,3	18,65	0,07	0,05	0,41	0,00
Orman	11.636,00	38,51	540.189,00	13,24	21.389.783,0	27,30	2,15	1,66	2,38	0,05
Diğer	2.582,66	8,55	531.845,65	13,03	18.056.548,9	23,04	0,49	0,37	0,72	0,01
Toplam	30.217,56	100	4.081.351,95	100	78.357.700,0	100	0,74	0,61	2,18	0,04

* Konya Tarım İl Müdürlüğü (2010), TÜİK (2009), DSI

Derbent ilçesi toplam 30.217,56 ha alana sahip olup, bu alan Konya toplam alanının %0,74'ünü ve Göller havzası alanının ise %2,18'ini oluşturmaktadır. İlçede toplam alanın %51,25 gibi büyük bir oranında tarla arazisi ve %38,51 ormanlık alan bulunmaktadır. İlçe orman alanı, Konya orman alanının

%2,15'ini oluşturmaktadır. İlçe toplam arazisinin %1,69'u çayır-mera ve kalan %8,55'ini ise diğer alanlar oluşturmaktadır.

3 SEGE

Bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması politikası bölgesel gelişme sorununun temel bileşenlerinden bir tanesidir. Toplamda 37 ilçeden oluşan Konya Karaman Bölgesi'nde ilçeler arasında ciddi gelişmişlik farkları yaşanmaktadır. Bölgenin sahip olduğu geniş yüzölçümü nedeniyle kırsal ve kentsel alanlar arasındaki fiziki erişim imkânlarının sınırlı kalması ve buna bağlı olarak da mal, hizmet ve insan akımlarında kaliteli ve verimli bir hizmetin sunulamamasıdır.

Bölgedeki ilçelerin gelişmişlik düzeylerinin sosyo-kültürel ve ekonomik değişkenler yardımıyla ölçülmesi ve birbirleriyle analitik olarak karşılaştırılması TR52 ilçeleri arasındaki gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasına yönelik politikaların oluşturulması sürecinde önem taşımaktadır.

Buna göre 2011 yılında yapılan sosyal gelişmişlik endeksi çalışmasına göre 37 ilçe arasında Derbent 35 sırada yer alırken 2013 yılında da aynı pozisyonun korumuştur. 2019 yılında yapılan çalışmaya göre 36.sıraya gerilemiştir.

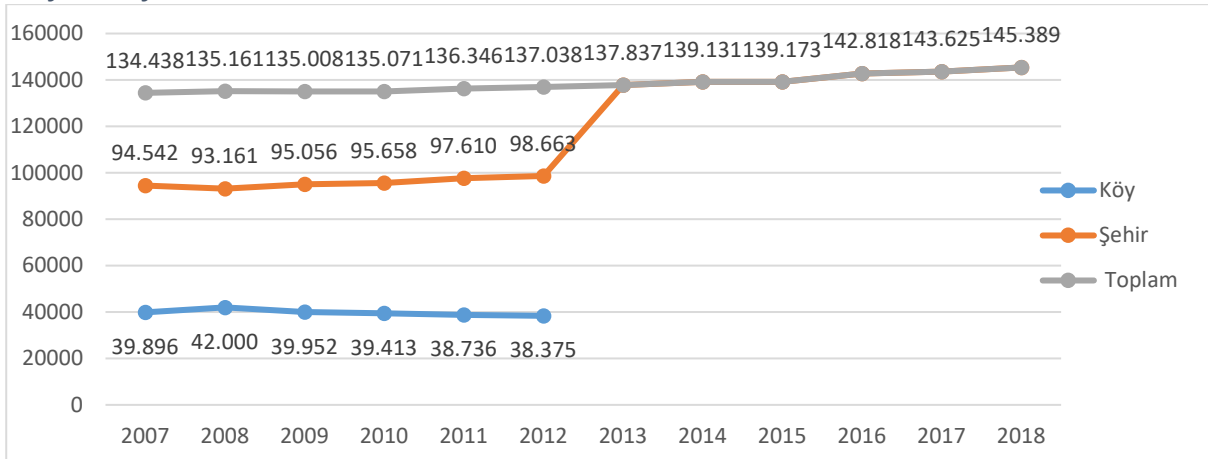
2018 yılı MEVKA teknik destek programı kapsamında hazırlanan "Konya İlçeler Arası Rekabet Endeksi Araştırması"na göre kademe seviyeleri düzeyinde 6. kademe olan Derbent ilçesi "Halkapınar Altınekin Ahırlı Derebucak Yalühyük" ilçeleri ile aynı kademe de yer almaktadır. 31 ilçe arasında 26.sırada olup ilçe içinde en rekabetçi olunan alan Üretim ve Ticarettir.

4 DEMOGRAFİK YAPI

4.1 Nüfus

TÜİK ADNKS verilerine göre ilçe nüfusu 2018 yılı itibariyle 5.819 kişidir. 2012 yılında nüfusun yaklaşık % 47,07'si köylerde yaşarken, 6360 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası ile köyler kaldırılmış ve Derbent ilçesine bağlı köyler mahalleye dönüşmüştür bu sebeple 2013 yılından itibaren nüfusun tamamı kentlerde yaşar durumdadır.

Grafik 1 Nüfus Durumu

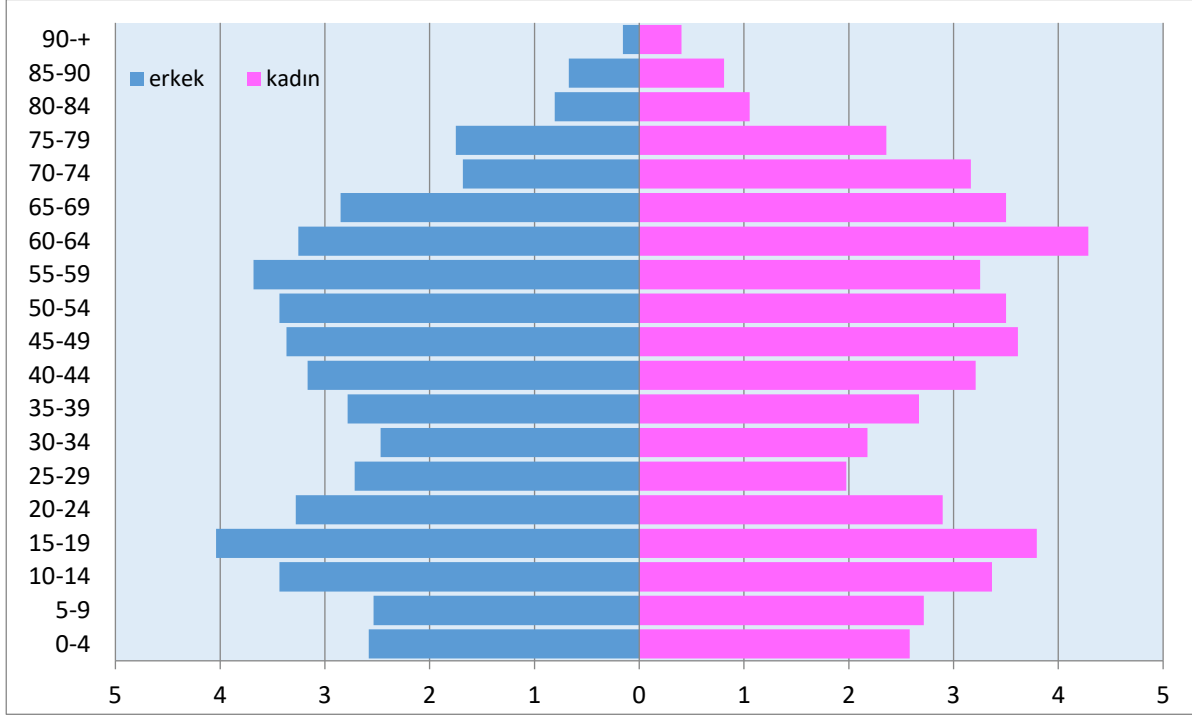

Kaynak: TÜİK, ADNKS, 2018

4.2 Yaş Grupları

Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda, ilçenin göç veren bir yapı sergilediği görülmektedir. İlçede doğum oranında hızlı bir düşüş yaşanmış olup birlikte doğum oranlarının Konya ve Türkiye ortalamasının altında olduğu görülmektedir.

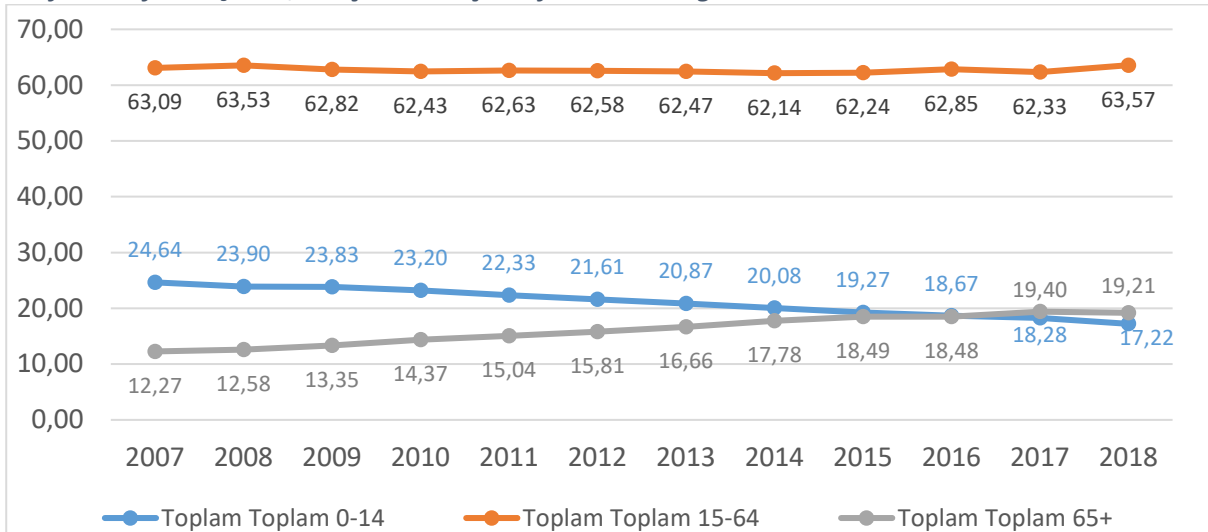
Grafik 2 2018 Yılı Yaş Grupları

Kaynak: TÜİK, ADNKS, 2018

20-39 yaş grubunun göç ettiği görülmektedir. Genç nüfusun göç etme eğilimden kaynaklı olarak ilçede doğum oranlarının düştüğü ve yaşlı nüfus oranlarının da arttığı söylenebilir. İlçede 90 yaş ve üzeri nüfus oranı %0,56 olup bu oran Konya il genelinde %0,19, Türkiye genelinde ise %0,21 olup bu durum ilçede yaşam süresinin fazla olduğunun bir göstergesidir.

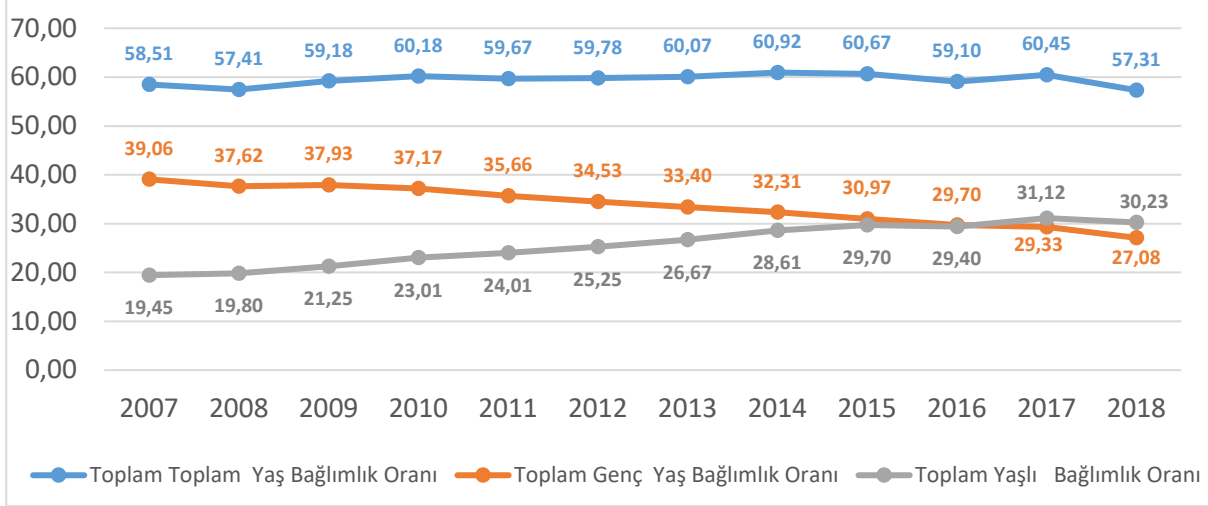
Grafik 3 Nüfusun Çocuk, Yetişkin ve Yaşlı Nüfusa Göre Dağılımı

Nüfusun çocuk, yetişkin ve yaşlı nüfusa göre dağılımı grafiği verileri incelendiğinde en fazla 15-64 yaş arası nüfusun yer aldığı ve yıllar itibariyle aynı seviyelerde kaldığı görülmektedir. 0-14 yaş grubunun yıllar itibari ile azalması, doğum oranlarındaki düşüşü doğrulayan bir veridir. Bununla birlikte yaşlı nüfus oranı giderek artmış ve çocuk nüfus oranının üzerine çıkmıştır. Bu hem yaşam süresinin uzadığının, hem de genç nüfusun göç etmesi sebebiyle yaşlı nüfus oranında artış olmuştur.

4.3 Yaş Bağımlılık Oranları¹

Grafik 4 Nüfusun Yaş Bağımlılık Düzeyi

Kaynak: TÜİK, ADNKS, 2018

2007-2018 yılları arasında çocuk yaş bağımlılık oranında sürekli bir düşüş olduğu bunun tersine yaşlı bağımlılık oranlarında da artış olduğu görülmektedir. Çocuk ve yaşlı nüfus oranlarındaki değişim de bu durumu doğrulamaktadır.

5 EKONOMİ

İlçenin temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. İmalat sanayi yok denecek kadar az olup soğuk demirci, traktör tamircisi, oto elektrikçisi, tornacı, yedek parçacı, marangoz gibi ilçe halkının ihtiyacına cevap verecek işyerleri mevcuttur.²

5.1 İşyeri ve Çalışan Sayılarının Sektörlere göre dağılımı

İlçede sektörel çeşitliliğin az olduğu görülmekte olup ağırlıklı olarak ilçenin kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik faaliyet kollarının geliştiği görülmektedir. 2018 yılı itibariyle ilçede toplam 53 kayıtlı işyeri vardır ilçede en fazla Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç), Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı sektörlerinde işletme vardır. Bunu sırasıyla Eğitim, Bina dışı yapıların inşaatı ve Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı, Bina inşaatı, Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri sektörlerindeki işletmeler takip etmektedir.

¹ **Yaş Bağımlılık Oranı:** Bir ülkede çalışan (15-64) her 100 kişinin, bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan (0-14 ile 65+) kişi sayısıdır. Bu oran çocuklar için ve yaşlılar için ayrı ayrı hesaplanarak ülkelerin gelişmişlik seviyeleri ortaya çıkarılır. Bir ülkede çalışan nüfus ne kadar çok ise o ülke için o kadar gelişmiştir diyebiliriz.

² Derbent Kaymakamlığı İlçe Brifingi, 2018/2

Tablo 2 Sektörlere göre toplam sigortalı çalışan sayısı

SEKTÖRLER	2015	2016	2017	2018
Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı	1	1	1	
Barınacak yer sağlanmaksızın verilen sosyal hizmetler	1	1	1	1
Bilgisayarların, kişisel eşyaların ve ev eşyalarının onarımı			1	1
Bina dışı yapıların inşaatı	3	3	6	5
Bina inşaatı	4	5	4	2
Binalar ile ilgili hizmetler ve çevre düzenlemesi faaliyetleri	4	5	5	3
Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	2	1	1	
Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	1	1	1	
Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	1			
Eğitim	4	4	5	6
Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım		1	1	3
Finansal hizmet faaliyetleri (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	1	1	2	1
Gıda ürünlerinin imalatı				1
Güvenlik ve soruşturma faaliyetleri	1	2	2	2
İnsan sağlığı hizmetleri				1
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik				1
Kanalizasyon			1	
Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	14	12	11	9
Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri	1	1	1	1
Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri		1		
Özel inşaat faaliyetleri	2	1	2	
Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	9	10	8	9
Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	2	2	2	2
Üye olunan kuruluşların faaliyetleri	1	1	1	1
Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	1	1	2	4
Genel Toplam	53	54	58	53

Kaynak: SGK, 2019

2018 yılı itibarıyla ilçede toplam 241 kayıtlı sigortalı çalışan vardır. Sektörlere göre toplam sigortalı çalışan sayıları incelendiğinde ilçede en fazla Bina dışı yapıların inşaatı sektöründe istihdam sağlandığı görülmektedir. Bunu sırasıyla; eğitim, perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç) kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik ve bina inşaatı takip etmektedir. 2018 yılında çalışan sayısının düştüğü görülmekte olup bunun ekonomik bunalımdan kaynaklandığı düşünülmektedir.

YOĞUNLAŞMA KATSAYISI (YK) (LOCATION QUOTIENT)

YK genelde bir sektörün belli bir bölgedeki yığılmasını ulusal referansla ölçmeye yaramaktadır. Bir sektörün YK değerinin **1'den büyük çıkması sektörün o bölgede yoğunlaştığı anlamına gelmektedir**. Öte yandan bir sektördeki kat sayısının zaman içerisindeki değişimine bakılarak sektörün yoğunlaşmasının azaldığı ya da arttığı gözlemlenebilir. Ayrıca bu değişime bakılarak daha önce bölgede yoğunlaşma göstermemesine ancak zaman içerisinde yoğunlaşan sektörlerle özel önem verilebilir. Ancak diğer yandan YK değeri 1'den büyük çıkan her sektörü bölgede rekabetçi olarak yorumlamak doğru değildir.

$$YK_i = (a_i/a_t) / (A_i/A_t)$$

- a_i =ilçenin i sektöründeki toplam istihdamı
- a_t = ilçenin toplam istihdamı
- A_i = bölgenin i sektöründeki toplam istihdamı
- A_t = bölgenin toplam istihdamı

Yoğunlaşma Katsayısı ile ilgili Açıklama: Yoğunlaşma katsayısı ile TR52 bölgesi içindeki x sektörde istihdam edilen kişi sayısının ilçelere pay edilmesi ile oransal olarak hangi ilçelerin öne çıktığını görmüş oluyoruz. Yani ilçenin en fazla istihdamının hangi sektörde olduğunu gösteren bir rakam değildir. Hatta ilçede en az istihdam o sektörde bile olsa yoğunlaşma katsayısı yüksek çıkabilmektedir. Örneğin TR52'de x sektöründe 2 kişi istihdam ediliyor olsun ve bunun biri A biri de B ilçesinde, ancak A ve B ilçelerindeki istihdam sayıları da en az x sektöründe olsa bile bu sektörün yoğunlaşma oranı A ve B ilçelerinde çok yüksek çıkacaktır.

İlçeye ait ekonomik veriler Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan temin edilmiştir. Elde edilen veriler kapsamında "nace rev 2" 2'li kodda işyeri ve sigortalı çalışan sayıları analiz edilmiştir. Bu analizde amaç TR52 düzey 2 bölgesine göre ilçede spesifik olarak yoğunlaşmanın yaşandığı sektörlerin tespit edilmesidir. Bunun için ise "Location Quotient" yöntemi kullanılmıştır. İmalat sanayi yoğunlaşması "Yoğunlaşma Katsayısı (YK) Analizi ile imalat sanayi 2'li kodda 2018 yılı için yapılmıştır.

Tablo 3 Sektörlere göre ilçede yoğunlaşma katsayıları

DERBENT	YK	İSTİHDAM	%
Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri	24,014	2	0,02
Bina dışı yapıların inşaatı	13,670	63	0,59
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	8,705	25	0,24
Barınacak yer sağlanmaksızın verilen sosyal hizmetler	2,823	3	0,03
Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtım	1,897	3	0,03
Eğitim	1,708	50	0,47
Binalar ile ilgili hizmetler ve çevre düzenlemesi faaliyetleri	1,705	21	0,20
Üye olunan kuruluşların faaliyetleri	1,330	1	0,01
Bilgisayarların, kişisel eşyaların ve ev eşyalarının onarımı	1,302	1	0,01
Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	1,171	23	0,22
Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	1,066	11	0,10
Güvenlik ve soruşturma faaliyetleri	1,015	4	0,04
Finansal hizmet faaliyetleri (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	1,011	1	0,01
Bina inşaatı	0,900	16	0,15
Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	0,858	6	0,06
Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	0,843	8	0,08
İnsan sağlığı hizmetleri	0,331	2	0,02
Gıda ürünlerinin imalatı	0,051	1	0,01
TOPLAM DERBENT		10598	100

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu verileri kullanılarak hesaplanmıştır.

Buna göre; ilçede yoğunlaşma yaşanan sektör sayısı 13'dür. Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri, Bina dışı yapıların inşaatı, Kamu yönetimi ve savunma(zorunlu sosyal güvenlik) yoğunlaşmanın fazla olduğu ilk üç sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

5.3 İlçede İmalat Sanayi

İlçede imalat sanayinde faaliyet gösteren firma sayısı 1'dir. Bu firmada toplam 8 adet çalışan bulunmaktadır.³ Bunların %62,5'i işçidir.

Tablo 4 Konya İl Geneli ve Akşehir İmalat Sanayi Verileri

	DERBENT	KONYA İL GENELİ
Firma sayısı :	1	2.538
Kapasite raporu sayısı :	1	2.705
Toplam çalışan sayısı :	8	74.734
Toplam Açık Alan (m ²) :	80.100	187.990.408
Toplam Kapalı Alan (m ²) :	50	9.502.336

Kaynak: TOBB veri tabanı, 2019

Tablo 5 İmalat Sanayinde Faaliyetler Kollarına Göre Firma Ve Çalışan Sayıları

Kodu	Açıklama	Firma Sayısı Derbent	Firma Sayısı Konya İl Geneli	Çalışan sayısı Derbent	Çalışan Sayısı Konya İl Geneli
08.12	Çakıl ve kum ocaklarının faaliyetleri; kil ve kaolin çıkarımı	1	54	8	2.366

Kaynak: TOBB veri tabanı, 2019

İmalat sanayinde, Çakıl ve kum ocakları sektöründe faaliyet gösteren, 1 adet firma bulunmaktadır.

6 FİZİKİ ALTYAPI

Fiziki altyapıya ilişkin bilgiler		Kaynaklar
İlçelere göre belediyelerin çevresel harcamaları (TL)	239.698	Seçilmiş göstergeler Konya
İlçeler bazında belediyelerin bütçesi(milyon TL)	6	KTO ekonomi raporu 2017
İlçelere göre kişi başı elektrik tüketimi(kwh)	1.070	KTO ekonomi raporu 2017
İlçe alan kullanım dağılımı(toplam alan hektar)	30.218	MEVKA ilçe raporları 2014
Toplam park sayısı	8	Konya Büyükşehir Belediyesi Faaliyet Raporu 2017
Toplam konut sayısı	2.136	TUİK 2018
Toplam yazlık sayısı	15	TUİK 2018
Toplam özel işyeri sayısı	262	TUİK 2018

³Bu veriler sadece TOBB'a kayıtlı olan firmaları içermektedir. Bu nedenle diğer kurumların verileri ile uyumsuz olabilir.

7 EĞİTİM

7.1 Eğitim Genel Durumu

Tablo 6 Eğitim Genel Durumu, 2018

AKŞEHİR	OKUL/KURUM SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	DERSLİK SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	DERSLİK BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN BAŞINA DÜŞEN ÖĞRENCİ SAYISI
İLKOKUL	8	201	13	19	15,5	10,6
ORTAOKUL	3	232	16	20	14,5	11,6
ORTAÖĞRETİM	3	124	9	15	13,8	8,3
YAYGIN EĞİTİM	1	0		2	0,0	0,0
Genel Toplam	15	557	38	56	14,7	9,9

Kaynak: Milli Eğitim Müdürlüğü, 2018

2018 yılı itibari ile ilçede toplam 15 adet kurum bulunmaktadır. Benzer gelişme düzeyine sahip ilçeler ile kıyaslandığında derslik ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısı daha yüksek olup Konya ortalamasının altındadır.

İlçede 2 taşıma merkezi ilkokuluna (Derbent İlkokulu, Çiftliközü İlkokulu) 10 yerleşim biriminden 42 öğrenci taşınmalı eğitim kapsamında taşınmaktadır. İlçe ortaokulları da aynı zamanda taşıma merkezi olup (Derbent Ortaokulu, Derbent İmam Hatip Ortaokulu, Çiftliközü Ortaokulu) 12 yerleşim biriminden 110 öğrenci taşınmaktadır. Derbent Çok Programlı Anadolu Lisesi Ortaöğretim taşıma merkezi olup 7 yerleşim yerinden 62 öğrenci taşınmaktadır. ⁴

7.2 Bitirilen Eğitim Düzeyi

Tablo 7 Bitirilen Eğitim Düzeyi (%)

	Bilinmeyen	Okuma Yazma Bilmeyen	Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	İlkokul	İlköğretim	Ortaokul Veya Dengi Meslek Ortaokul	Lise Ve Dengi Meslek Okulu	Yüksekokul Veya Fakülte	Yüksek Lisans*
2008	2,7	19,6	20,5	35,3	11,4	2,6	6,3	1,5	0,0
2009	2,0	19,8	20,6	36,2	11,1	2,7	5,7	1,8	0,0
2010	1,6	17,8	20,5	33,8	15,1	3,0	6,4	1,7	0,0
2011	0,8	13,3	24,8	31,4	18,7	2,7	6,4	1,9	0,0
2012	0,7	8,5	29,0	31,6	19,2	2,7	6,2	2,0	0,1
2013	0,5	7,9	28,4	31,4	19,9	2,8	6,6	2,4	0,2
2014	0,4	7,6	20,5	38,3	17,5	5,8	7,1	2,6	0,1
2015	0,1	7,5	20,2	38,5	15,6	7,7	7,4	3,0	0,1
2016	0,0	7,0	18,6	38,6	14,0	9,9	8,7	3,1	0,1
2017	0,2	6,7	17,9	39,2	14,3	9,7	8,5	3,3	0,2

*5 Veya 6 Yıllık Fakülteler Dahil

Kaynak: Milli Eğitim Müdürlüğü, 2018

⁴ Derbent Kaymakamlığı İlçe Brifingi, 2018/2

2017 yılı itibariyle ilçede okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 6,7 iken bu oran Konya il genelinde ve Türkiye genelinde %2'dir. Okuma yazma bilmeyenlerin oranlarındaki fazlalığın, 65 yaş üstü nüfus oranının fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

8 SAĞLIK

Tablo 8 Sağlık Kurumları, Çalışan Ve Yatak Sayıları, 2018

1.Basamak Sağlık Hizmeti Veren Kurumlar			
	ASM Sayısı	ASM Hekim Sayısı	ASM Hemşire, Ebe ve Diğer Sağlık Personeli Sayısı
Derbent	1	2	2

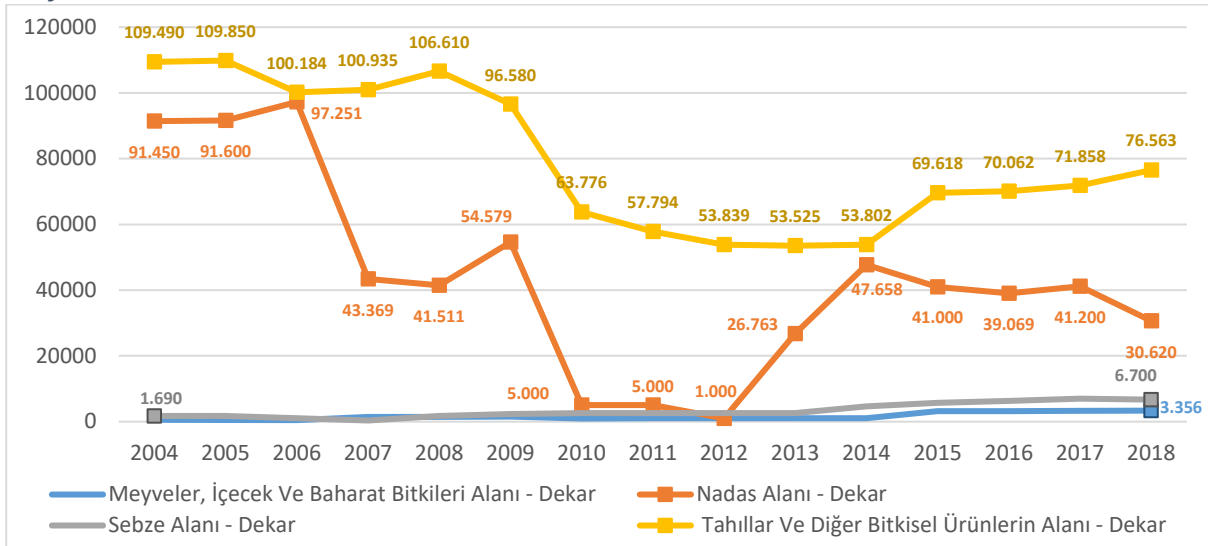
Kaynak: Sağlık İl Müdürlüğü, 2018

İlçede hastane bulunmamakta olup ⁵ toplum sağlığı merkezi bulunmaktadır.

9 TARIM VE HAYVANCILIK

9.1 Tarım Alanları

Grafik 5 Tarım Alanları

Kaynak: TÜİK, 2019

Derbent yüzölçümünün yaklaşık %33'ünü tarım alanları oluşturmaktadır. Derbent ilçesinin, 2018 yılı verilerine göre, tarım alanlarının yaklaşık %65'ini Tahıl ve diğer bitkisel ürün alanları oluşturmaktadır. Geriye kalan kısım ise yaklaşık %26 nadas, %6 sebze ve %3 meyve alanlarından oluşmaktadır. İlçede tarım alanlarında ciddi bir azalış yaşanmıştır. Özellikle 2010-2013 yılları arasındaki azalış dikkat çekmekte olup 2012 yılında (2004 yılına kıyasla) tarım alanlarının %71'i kaybedilmiştir. 2014 yılında artış eğilimine geçmiş, 2018 yılına gelindiğinde 2004 yılına kıyasla tarım alanlarının %42'si kaybedilmiş durumdadır. En fazla azalış nadas alanlarında yaşanmıştır. Nadas alanlarındaki azalış eğer bu alanlarda ekime devam ediliyorsa olumlu olarak görülür ancak rakamlara yansdığı şekilde bu alanların büyük bir

⁵ Konya Sağlık İl Müdürlüğü, 2018

kısmı tarım alanı olmaktan çıkmıştır. Nadas alanlarındaki azalışı Tahıl alanları takip etmekte olup 2004 yılından bu yana tahıl alanlarının yaklaşık %30'luk kısmı kaybedilmiştir.

2004 yılından 2018 yılına kadar olan süreçte en fazla artış Meyveler, İçecek Ve Baharat Bitkileri Alanlarında yaşanmış olup 2004 yılından bu yana 5 katın üzerinde artış olmuştur. Benzer şekilde sebze alanlarında da yaklaşık 3 kat artış olmuştur. Ancak meyve ve sebze alanları zaten az olduğu için bu artış toplam tarım alanındaki azalmanın önüne geçememektedir. Nitekim toplam tarım alanlarındaki azalma 2018 yılı meyve ve sebze toplam alanlarının 8 katından fazladır.

9.2 Bitkisel Üretim

9.2.1 Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler

2018 yılı bitkisel üretim istatistikleri incelendiğinde Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler grubunda alansal olarak en fazla ekilen ürün (durum buğdayı hariç) buğdaydır. Üretim miktarlarına bakıldığında şeker pancarı en fazla üretilen üründür. Buğdayın ekim alanı şeker pancarının yaklaşık 10 katı olmasına rağmen Şeker pancarının üretim miktarı buğdaya göre daha fazladır. Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler grubunda yer alan en verimli ürün silajlık mısır olup bunu şeker pancarı, Yonca (Yeşilot) ve Patates (Tatlı Patates Hariç)'dir. Tahıllar grubunda üretilen tüm ürünleri verim değerleri Konya değerlerinin altında olup verim değerlerinin artırılması gerekmektedir.

Tablo 9 Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler İstatistikleri, 2018⁶

	DERBENT	KONYA	İLÇE/İL (%)
Şeker Pancarı			
Ekilen Alan	2.558	772.028	0,33
Hasat Edilen	2.558	772.028	0,33
Üretim Miktarı	9.780	5.536.267	0,18
Verim	3.823	7.171	
Mısır (Slaj)			
Ekilen Alan	1.400	307.738	0,45
Hasat Edilen	1.400	307.738	0,45
Üretim Miktarı	7.000	1.823.238	0,38
Verim	5.000	5.925	
Buğday, Durum Buğdayı Hariç			
Ekilen Alan	25.390	4.562.337	0,56
Hasat Edilen	25.390	4.540.975	0,56
Üretim Miktarı	5.759	1.363.378	0,42
Verim	227	300	
Durum Buğdayı			
Ekilen Alan	18.734	2.233.888	0,84
Hasat Edilen	18.734	2.233.888	0,84
Üretim Miktarı	4.711	674.558	0,70
Verim	251	302	
Yonca (Yeşilot)			
Ekilen Alan	1.100	268.854	0,41
Hasat Edilen	1.100	268.854	0,41
Üretim Miktarı	4.136	1.293.399	0,32
Verim	3.760	4.811	

⁶ Tabloda tüm ürünlere yer verilmemiş olup üretim miktarı fazla olan ürünlere yer verilmiştir.

	DERBENT	KONYA	İLÇE/İL (%)
Patates (Tatlı Patates Hariç)			
Ekilen Alan	1.500	148.333	1,01
Hasat Edilen	1.500	148.333	1,01
Üretim Miktarı	3.635	611.957	0,59
Verim	2.423	4.126	
Arpa (Diğer)			
Ekilen Alan	10.178	2.744.806	0,37
Hasat Edilen	10.178	2.725.640	0,37
Üretim Miktarı	3.142	856.917	0,37
Verim	309	314	
Nohut, Kuru			
Ekilen Alan	12.150	351.518	3,46
Hasat Edilen	12.150	351.518	3,46
Üretim Miktarı	1.252	48.845	2,56
Verim	103	139	

Kaynak: TÜİK, 2018

Önceki tarım alanları bölümde de belirtildiği üzere; ilçede 2010 yılında ekim alanlarında ciddi bir azalış meydana gelmiş olup 2014 yılına kadar da azalış trendi devam etmiştir. 2014 yılına gelindiğinde ise yeniden bir artış ve toparlanma sürecine girilmiş ve Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler ekim alanlarında ve üretim miktarlarında artışlar başlamış ancak 2004 yılındaki rakamların gerisinde kalmıştır.

9.2.2 Sebze

Tablo 10 Sebzeçilik İstatistikleri, 2018⁷

	DERBENT	KONYA	İLÇE/İL (%)
Fasulye, Taze			
Ekilen Alan	6.700	14.360	46,66
Üretim Miktarı	10.720	16.941	63,28

Kaynak: TÜİK, 2018

2018 yılı verileri incelendiğinde ilçede sebze üretiminde ürün çeşitliliği sağlanmamış olup üretilen tek sebze taze fasulyedir. Konya ilinin toplam fasulye üretimi içerisindeki payı oldukça yüksek olup yaklaşık %63'tür. 2014-2018 yılları kıyaslandığında fasulye ekim alanı %45 artarken üretim miktarı %77 oranında artış göstermiştir.

9.2.3 Meyveler

İlçede meyve üretiminde öne çıkan ürün çilektir. Konya il genelinde üretilen çileğin yaklaşık %2'si Derbent ilçesinde üretilmektedir.

⁷ Tabloda tüm ürünlere yer verilmemiş olup üretim miktarı fazla olan ürünlere yer verilmiştir.

Tablo 11 Meyvecilik İstatistikleri, 2018⁸

	DERBENT	KONYA İL GENELİ	İLÇE/İL (%)
Çilek			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	-	-	
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı	-	-	
Toplu Meyveliklerin Alanı	480	17.460	2,75
Üretim Miktarı	960	42.183	2,28
Verim	2.000	2.416	
Diğer Elmalar			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	22.310	3.951.224	0,56
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı	21.020	523.440	4,02
Toplu Meyveliklerin Alanı	520	46.115	1,13
Üretim Miktarı	602	126.879	0,47
Verim	27	32	
Elma (Golden)			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	15.720	744.713	2,11
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı	8.040	53.899	14,92
Toplu Meyveliklerin Alanı	270	29.355	0,92
Üretim Miktarı	472	31.287	1,51
Verim	30	42	
Elma (Starking)			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	14.800	749.499	1,97
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı	9.035	207.864	4,35
Toplu Meyveliklerin Alanı	280	25.449	1,10
Üretim Miktarı	444	30.997	1,43
Verim	30	41	
Elma (Granny Smith)			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	12.230	467.189	2,62
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı	10.540	65.270	16,15
Toplu Meyveliklerin Alanı	270	6.684	4,04
Üretim Miktarı	379	18.514	2,05
Verim	31	40	
Elma (Amasya)			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	6.290	170.194	3,70
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı	4.530	11.848	38,23
Toplu Meyveliklerin Alanı	130	5.724	2,27
Üretim Miktarı	182	8.286	2,20
Verim	29	49	
Kiraz			
Meyve Veren Yaşta Ağaç Sayısı	10.000	1.923.141	0,52
Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı	19.800	354.888	5,58
Toplu Meyveliklerin Alanı	570	70.987	0,80
Üretim Miktarı	150	68.204	0,22
Verim	15	35	

Kaynak: TÜİK, 2018

İlçede ağırlıklı olarak elma üretimi yapılmakta olup elmanın tüm çeşitleri üretilmektedir. Üretim miktarı en fazla olan ürün çilektir. Nitekim ilçede verimi en yüksek olan ürün de çilek olup 2014 yılından bu yana verimini 4 kat artırmıştır. Çilek üretimini elma türlerinin üretimi takip etmektedir. Elma üretiminde meyve vermeyen ağaç sayılarındaki fazlalık gelecek yıllarda meyve üretiminin daha da

⁸ Tabloda tüm ürünlere yer verilmemiş olup üretim miktarı fazla olan ürünlere yer verilmiştir.

artacağıın bir göstergesidir. Verimlilik bakımından Her ne kadar son yıllarda meyve üretiminde verim artmış da olsa Konya il geneli ile kıyaslandığında verim değerlerinin ilçede düşük olduğu görülmekte olup verimliliği artırıcı çalışmalar yapılması gerekmektedir.

9.3 Hayvansal Üretim

9.3.1 Canlı Hayvan Sayıları

Tablo 12 Canlı Hayvan Sayıları, Adet, 2018⁹

*	DERBENT	KONYA İL GENELİ	MERKEZ/İL (%)
Koyun (Yerli Ve Diğerleri) Canlı	3.551	1.703.172	0,21
Süt Sığırları Canlı (Saf Kültür)	2.411	388.755	0,62
Keçi (Kıl Keçisi Ve Diğerleri) Canlı	1.543	250.421	0,62
Süt Sığırları Canlı (Kültür Melezi)	340	124.857	0,27
Koyun (Merinos) Canlı	252	297.838	0,08
Süt Sığırları Canlı (Yerli)	2	13.567	0,01

Kaynak: TÜİK,2018

*Yaş grupları ve cinsiyetleri farklı olan veriler toplulaştırılarak tabloya işlenmiştir.

İlçedeki canlı hayvan varlığına bakıldığında Konya il genelinde önemli bir paya sahip olmamakla birlikte en fazla yerli koyun bulunduğu görülmektedir. Yerli koyunu saf kültür süt sığırları takip etmektedir.

2014 yılından itibaren veriler incelendiğinde; toplam hayvan varlığı yaklaşık %45 azalmış olup özellikle küçükbaş hayvan varlığındaki azalma dikkat çekicidir. Keçi %62, Koyun (Yerli Ve Diğerleri) %53, Koyun (Merinos) %78 azalmıştır. Yerli süt sığırı sayısında %97 azalma olmuş ve ilçede 2 adet yerli süt sığırı kalmıştır. Büyükbaş Kültür ırklarında ise yaklaşık %40 artış olduğu görülmektedir.

İlçenin ekolojik yapısı göz önüne alındığında küçükbaş hayvan sayılarının artırılması üzerine çalışmalar yapılması gerekmektedir.

9.3.2 Hayvansal Üretim Miktarları

2018 yılı hayvansal üretim miktarlarına bakıldığında en fazla sığır sütü (kültür) üretildiği görülmektedir bu üretim miktarı Konya il geneli içinde önemli bir paya sahip değildir.

Tablo 13 Hayvansal Üretim Miktarları, Ton, 2018¹⁰

	DERBENT	KONYA İL GENELİ	İLÇE/İL (%)
Sığır Sütü (Kültür) (Manda Sütü Hariç)	6.638	1.036.798	0,64
Sığır Sütü (Kültür Melezi) (Manda Sütü Hariç)	506	231.514	0,22
Koyun Sütü, Yerli Ve Diğerleri, İşlenmemiş	125	80.120	0,16
Keçi Sütü (Kıl Keçisi Ve Diğerleri), İşlenmemiş	53	11.175	0,47
Koyun Sütü, Merinos, İşlenmemiş	4	5.975	0,07
Sığır Sütü (Yerli) (Manda Sütü Hariç)	1	11.453	0,01
Arılar (Kovan Halinde), Yeni Tip (kovan sayısı)	870	108.967	0,80
Arılar (Kovan Halinde), Eski Tip (kovan sayısı)	100	2.280	4,39
Doğal Bal	7	1.090	0,64

Kaynak: TÜİK, 2018

⁹ Tabloda tüm ürünlere yer verilmemiş olup üretimi fazla olan ürünlere yer verilmiştir.

¹⁰ Tabloda tüm ürünlere yer verilmemiş olup üretimi fazla olan ürünlere yer verilmiştir.

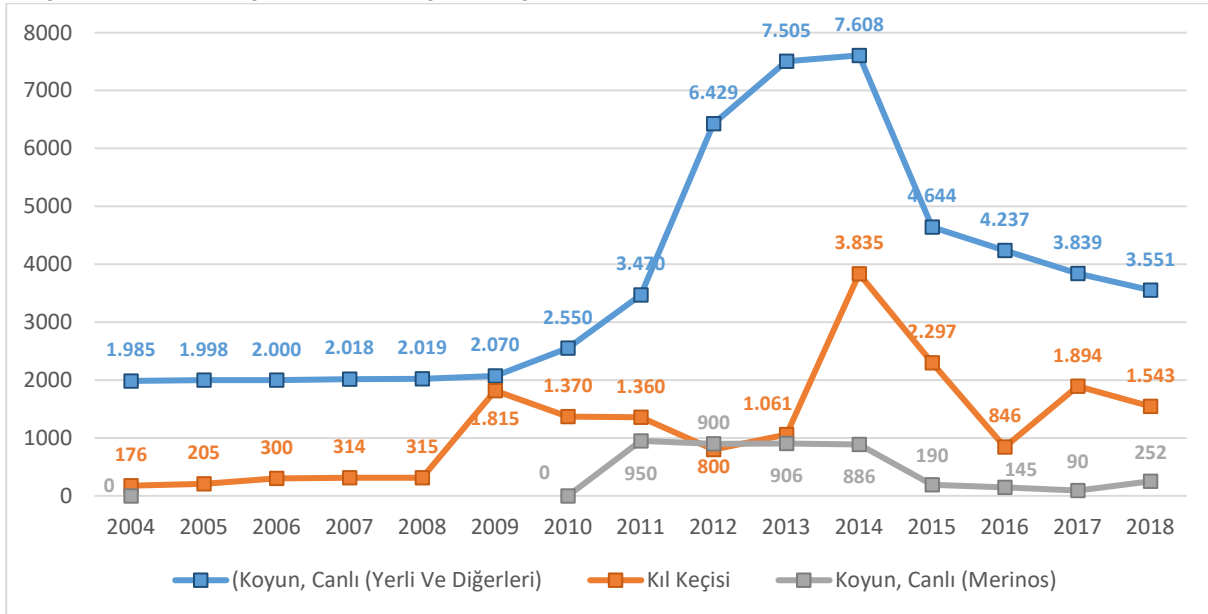
İlçede bulunan kovanların büyük bir kısmı yeni tip kovanlardır ancak Konya il genelinde önemli bir paya sahip değildir. Benzer şekilde bal üretimi de azdır.

2014 yılından bu yana gerçekleşen hayvan sayılarındaki değişime paralel olarak küçükbaş süt üretiminin azaldığı görülmektedir. Süt üretiminde bir tek Sığır Sütü (Kültür) üretiminin arttığı görülmekte olup artış oranı %48 oranındadır.

9.3.3 Kırkılan Hayvan Sayısı

2004-2018 yılları arasında kırkılan hayvan sayılarına ait istatistikler aşağıdaki grafikte verilmiştir. Buna göre 2018 yılında toplam kırkılan hayvan sayısı 5.346 olup canlı hayvan sayıları ile de uygun olarak kırkılan hayvanların %66,42'si yerli koyun, %28,86'sı kıl keçisi ve %4,71'i merinos koyunudur. 2004 yılı ile kıyaslandığında kırkılan kıl keçisi sayısının 9 kate yakın bir artış gösterdiği görülmektedir. Ayrıca toplam kırkılan hayvan sayısının 2 kattan fazla artış gösterdiği görülmektedir.

Grafik 6 Yıllar İtibariyle Kırkılan Hayvan Sayısı

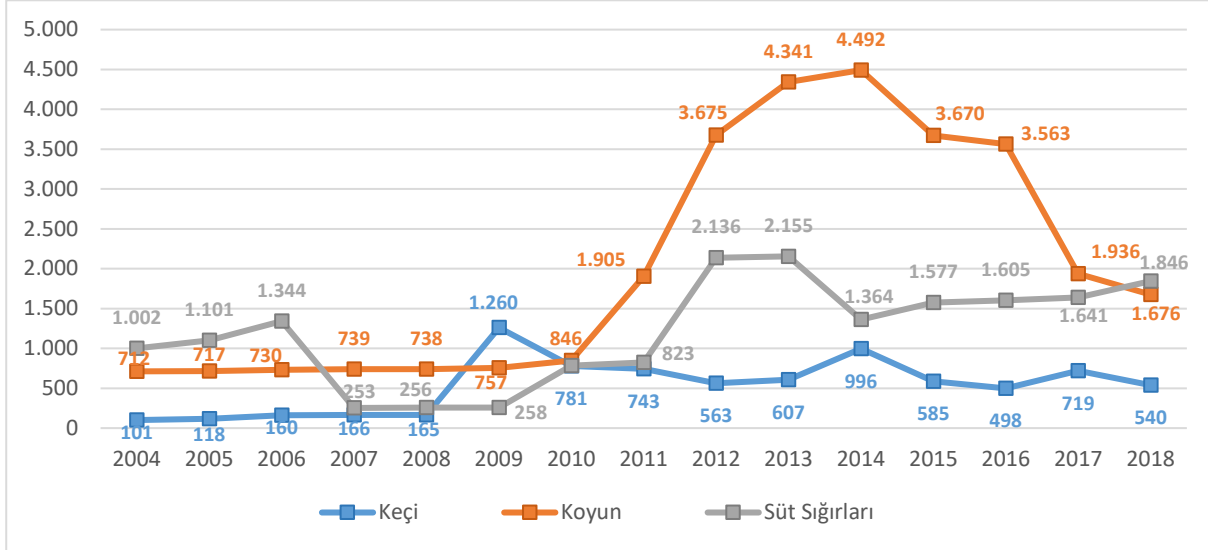

Kaynak: TÜİK, 2018

9.3.4 Sağılan Hayvan Sayısı

2004-2018 yılları arasında sağılan hayvan sayılarına ait istatistikler aşağıdaki grafikte verilmiştir. Buna göre 2018 yılında toplam sağılan hayvan sayısı 4.062'dir. 2013 yılında sadece sağılan koyun sayısı bile bu rakamdan yüksektir. 2004 yılı ile kıyaslandığında artış olmasına rağmen 2014 yılında ulaşılan değerlerin ardından toplam sağılan hayvan sayısında azalma eğilimi görülmektedir. En fazla sağılan hayvan süt sığırları olup ilçede sağılan hayvanların %45'ini süt sığırları, %41'ini koyun ve %13'ünü keçi oluşturmaktadır. 2009 yılında sağılan keçi sayısında çok ciddi bir artış gözlenmiş ve sağılan hayvanların %55'lik kısmını keçi oluştururken 2010 yılından itibaren azalmıştır. Diğer taraftan koyunda da benzer bir durum yaşanmıştır. 2014 yılında sağılan hayvanların %66'sı koyun iken bu rakamın ciddi bir azalış eğilimine girdiği görülmektedir. İlçenin ekolojik yapısı küçükbaş hayvancılık için uygunken ilçede son yıllarda büyükbaş hayvancılığa bir yönelim söz konusudur.

Grafik 7 Yıllar İtibariyle Sağılan Hayvan Sayısı

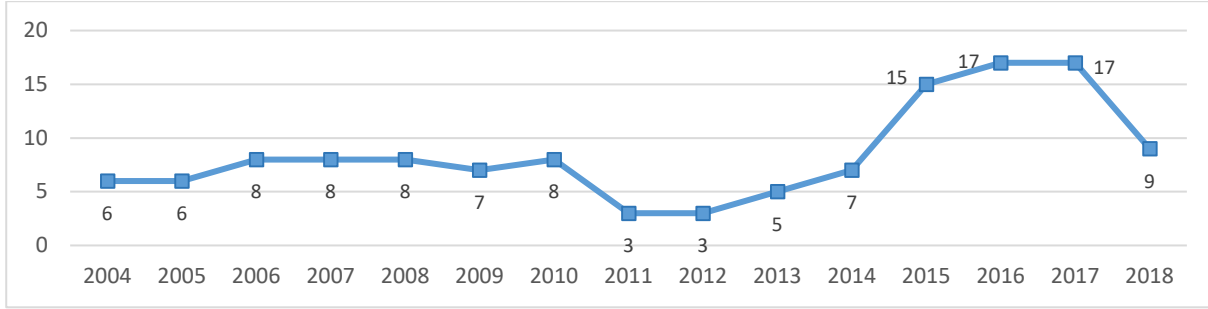

Kaynak: TÜİK, 2018

9.3.5 Arcılık Faaliyeti Yapan İşletme Sayısı

2018 yılında arcılık faaliyeti yapan işletme sayısı 9 olup Konya il genelindeki işletmelerin %1'i Derbent ilçesinde bulunmaktadır. 2004 yılı ile kıyaslandığında işletme sayısının %50 oranında arttığı görülmektedir.

Grafik 8 Arcılık Faaliyeti Yapan İşletme Sayısı

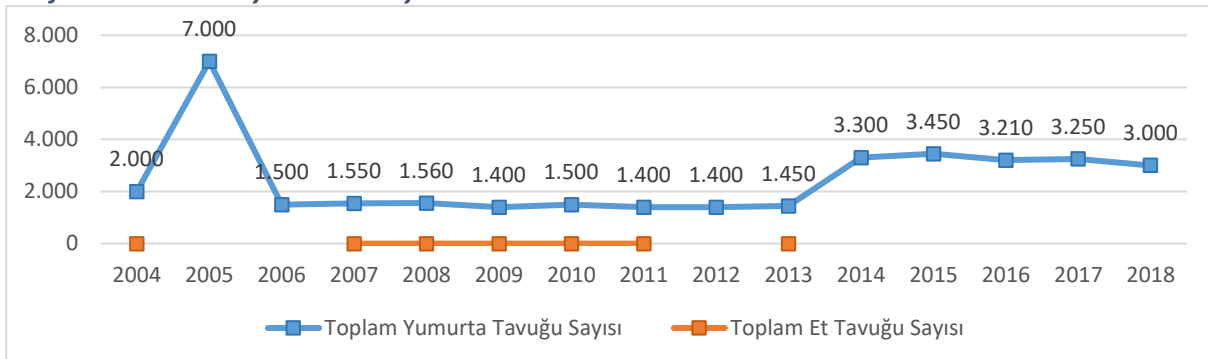

Kaynak: TÜİK, 2018

9.3.6 Tavukçuluk

İlçede et tavuğu bulunmamakta olup tavukçuluk faaliyeti sadece yumurta tavuğu üzerine yapılmaktadır. 2004-2018 yılları arasındaki tavukçuluk istatistiklerine bakıldığında %50 oranında bir artış görülmektedir. Ancak en yüksek rakamların 2005 yılında yakalandığı görülmektedir.

Grafik 9 Yıllar İtibariyle Tavuk Sayıları

Kaynak: TÜİK, 2018

10 TURİZM

Derbent Konya il merkezine yakın bir noktada eko turizm potansiyeli taşıyan bir konumdadır. Yaylaları ve uzun süre kar kalan Aladağı ile gelecek vaat etmektedir. Aladağ'da kış sporları tesislerinin yapılmasına yönelik 2011 yılında başlatılan girişimler devam etmektedir. Türkiye Kayak Federasyonu Başkanlığı ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan etüt raporunda, Aladağ'ın kayak sporuna uygun bir yer olduğu belirtilmiştir. Proje tamamlandığında Konya ve çevre illerine 4 mevsim kayak ve diğer sporların yapılacağı tesisler ve dinlenme alanları yapılacaktır. Konya Büyükşehir Belediyesince bölgenin Jeolojik Etüt Raporu ve Turizm Master Planı hazırlanmıştır. Bölge Bakanlar Kurulunca Turizm Bölgesi ilan edilmiştir. Tarım ve Orman Bakanlığında tesis yapılacak yerler için gerekli izinlerin (tahsis) alınması süreci devam etmektedir.¹¹

Ayrıca Mülayim Köyü yakınında bulunan Peynirini Mağarası, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Tarafından 2. Derece Doğal Sit Alanı olarak tescil edilmiştir. Mağara, ilçe ve yöre halkı açısından, içerisine konulan peynirlerin tulum peyniri oluşumuna uygun yapısı olmasından büyük önem taşımaktadır. Mağaranın yolunun, içerisinin ve girişinin düzenlemesi için izinler ve çalışmalar devam etmektedir.¹²

Derbent Turizm Envanteri Tablosu

Varlık Adı	Varlık Türü	Varlık Yeri
Sit Alanları		
Höyüktepesi Höyüğü (I. ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı)	Arkeolojik Sit	Derbent
Obruk Ve Güvercinlik Mağaraları (I. Derece Doğal Sit Alanı)	Doğal Sit	Derbent
Peynirini Mağarası (2. Derece Doğal Sit Alanı)	Doğal Sit	Derbent
Tarihi Yapılar		
Çiftliközü Beldesi Camii	Cami	Derbent
Tabiat Alanları		
Uzundere Yaylası	Yayla	Derbent
Bellikli Yaylası	Yayla	Derbent
Pınarcık Yaylası	Yayla	Derbent
Esentepe Yaylası	Yayla	Derbent
Körveli Yaylası	Yayla	Derbent
Hasaniçi Yaylası	Yayla	Derbent
Aylidere Yaylası	Yayla	Derbent
Yeniköy Yaylası	Yayla	Derbent
Kızılören Kent Ormanı	Orman	Derbent

* Türkiye Bilimler Akademisi Veri Tabanı, Vakıflar Genel Müdürlüğü Veri Tabanı, Türk Tarih Kurumu Veri Tabanı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Veri Tabanı,

¹¹ Derbent Kaymakamlığı İlçe Brifingi, 2018/2

¹² Derbent Kaymakamlığı İlçe Brifingi, 2018/2

11 ERİŞİLEBİLİRLİK

2013 yılında MEVKA koordinasyonunda hazırlanan erişilebilirlik analizinde TR 52 Bölgesi ilçeler ölçeğinde belirtilen yöntem marifeti ile erişilebilirlik çalışması yapılmış, farklı ulaşım modlarına göre ve belirlenmiş erişim merkezlerine göre farklı erişilebilirlik endeks ve haritaları çıkarılmıştır. Erişilebilirlik çalışması kapsamında ayrıca ilçeler ölçeğinde kara, deniz, hava ve demiryolu ulaşım modlarının tümünün endekse olan etkileri de hesaba katılarak sentez erişilebilirlik endeksi ve haritası da ortaya çıkarılarak değerlendirilmiştir.

TR52 Bölgesi sınırları içerisinde kalan iki il; Konya ve Karaman, ilçeleri çerçevesinde karayolu erişilebilirlikleri açısından irdelendiğinde, Konya İli merkez ilçelerinden çepere doğru azalan bir erişilebilirlik görülmektedir. Karayolu altyapısı ortalaması açısından yüksek standartlara sahip olan bölgenin erişilebilirlik endeksleri 25 ile 100 arasında tespit edilmiş, bölgede erişilebilirlik endeksinin ise genellikle 50'nin üzerinde olduğu görülmektedir.

Bütünleşik erişilebilirlik analizi bağlamında TR52 bölgesinin nüfus açısından da lider merkezleri olan Meram, Selçuklu ve Karatay en erişilebilir noktalar. Bu merkezler dışında erişilebilirliği öne çıkan merkezler aynı zamanda kara ve demiryolu güzergâhları açısından da erişilebilirliği ortalama ya da ortalamanın da üzerinde olan merkezlerdir.

İlçenin bu analiz çalışmasında farklı ulaşım modlarına göre erişilebilirlik düzeyleri aşağıdaki tabloda detaylı olarak verilmiştir.

Tablo 14 İlçenin Erişilebilirlik Düzeyi, 2013

Karayolu erişilebilirlik endeksi	Havayolu erişilebilirlik endeksi	Demiryolu erişilebilirlik endeksi	Mersin limanına erişim endeksi	İzmir limanına erişim endeksi	Limanlara erişim	Nüfus merkezlerine erişim endeksi	Bütünleşik erişim endeksi (kara-hava-deniz)
61	76	14	31	41	36	39	42

Kaynak: Konya Karaman İlleri (TR 52 Bölgesi) Bölgesel Ulaşım Stratejisi Belgesi, 2013

Karayolu erişilebilir endeksi bakımından ortalamanın üzerinde ve 12.sırada, havayolu erişilebilir endeksi bakımından ortalamanın üzerinde ve 9.sırada, demiryolu erişilebilir endeksi bakımından ortalamanın altında ve 18.sırada, limanlara erişim bakımından ortalamanın altında 23.sırada, nüfus merkezlerine erişim endeksi bakımından ortalamanın altında 20.sırada yer almaktadır. Bütünleşik erişim endeks değerleri bakımından TR52 bölgesi ortalama değerlerine çok yakın olmakla birlikte altında bir erişim endeksine sahip olup 37 ilçe arasında 18.sırada yer almıştır.

12 DİĞER HUSUSLAR

İlçeye ilişkin tespit edilen diğer hususlar ve sorunlar aşağıda belirtilmiştir:

- Güneyköy, Çiftlikközü, Mülayim ve Değiş mahallelerinde kanalizasyon sorunları bulunmaktadır.
- Köyden mahalleye dönüşen mahallelerde tapu ve kadastro sorunları ile toplulaştırma sorunları bulunmaktadır.
- Köyden mahalleye dönüşen mahallelerde sulama sorunları bulunmaktadır.
- İlçedeki tüm yerleşimlerde yol problemi bulunmakta olup yolların bozuk ve eski olduğu, bazı mahallelerin yollarının genişletilmesi, bazılarının asfalt ya da parke yapılması gerektiğine yönelik ihtiyaçlar belirlenmiştir.
- İstihdam ve eğitim olanaklarının sınırlı olması sebebiyle genç nüfusun göç etmesi önemli bir sorundur. Özellikle lise çağında gençlerin ilçeden ayrıldıkları belirtilmektedir.
- Konut sorunları ve sosyo-kültürel etkinliklerdeki yetersizlikler sebebiyle ilçede çalışan öğretmenlerin il merkezinde ikamet ettikleri ve günlük gidiş-geliş yaptıkları belirtilmektedir.
- İlçe genelinde sosyo-kültürel etkinlik ve sosyal tesis yetersizlikleri bulunmaktadır.
- Arapözü, Saraypınar, Güneyköy mahallelerinde toplu taşıma (belediye otobüsü vs.) bulunmamaktadır.
- Köyden mahalleye dönüşen tüm mahallelerde güvenliğin sağlanmasına yönelik tedbirlerin alınması gerektiği belirlenmiştir.
- Köyden mahalleye dönüşen Mülayim hariç tüm mahallelerde atıl okul binası bulunmaktadır. Bu durumun, Mülayim ve Çiftlikközü dışındaki tüm mahallelerin taşımalı sisteme geçmesinden kaynaklandığı kanaatine varılmış olup atıl durumdaki yapıların ihtiyaca göre değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

13 GZFT

GÜÇLÜ YANLAR	ZAYIF YANLAR	FIRSATLAR	TEHDİTLER
Doğal ve Coğrafi Yapı			
<ul style="list-style-type: none">• Konya'ya yakın olması• Yaylaları, ormanları ve Aladağı ile doğal güzelliklere sahip olması	<ul style="list-style-type: none">• Dağlık ve engebeli arazi yapısı	<ul style="list-style-type: none">• Av ve yaban hayatına yönelik alanların bulunması	
Ekonomik Yapı			
<ul style="list-style-type: none">• Hayvancılık faaliyetlerinin fazla olması• Arıcılık faaliyetleri için uygun ekolojik yapıya sahip olması	<ul style="list-style-type: none">• Arazilerin parçalı ve küçük olması• Tarımdan elde edilen katma değer düşük olması• İlçede sanayinin gelişmemesi	<ul style="list-style-type: none">• Kış sporlarına yönelik potansiyellerin olması• Mülayim köyündeki Peynirini mağarasının turizm potansiyeli taşıması vesoğuk hava deposu özelliği taşıması	<ul style="list-style-type: none">• El dokuma halıcık faaliyetlerinin azalması
Demografik, Sosyal ve Kültürel Yapı			
<ul style="list-style-type: none">• Yaşam süresinin uzun olması	<ul style="list-style-type: none">• Sosyal donatı alanlarının yetersiz olması• İşbirliği kültürünün bulunmaması		<ul style="list-style-type: none">• Genç nüfusun göç eğilimi• Doğum oranlarının çok düşük olması

14 SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

- İlçenin gelir kaynağı tarımdır. Bu nedenle ilçede tarım alanlarının en üst düzeyde kullanılmasına yönelik, arazi toplulaştırması, toprak analizi, nisbi karlılığı yüksek ürünlerin yetiştirilmesinin sağlanması, iyi tarım uygulamaları ile basınçlı sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması ve tarımda örgütlü hareket edilmesi yönelik faaliyetler desteklenmelidir.
- Tarımsal faaliyetlerde katma değer ve verimin artırılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmesi gerekmektedir. Ayrıca üretim miktarlarının artırılarak ürün çeşitliliğinin de sağlanması gerekmektedir.
- Meyve üretiminin geliştirilmesi yanında bağcılık faaliyetlerinin de yaygınlaştırılması uygun olacaktır.
- İlçe tarihi ve doğal güzelliklere sahiptir. İlçe doğal güzellikleri itibari ile bir eko turizm bölgesi potansiyeli taşımaktadır. Konya, Beyşehir ve Ilgın turizmi ile entegre edilmesi yanında Doğanhisar ve Hüyük ile beraber eko turizm bölgesi olarak değerlendirilmesine yönelik projeler geliştirilmelidir.
- İlçede acilen genç nüfusu garanti altına alacak tedbirler alınması gerekmektedir. İlçede genç nüfus göç etmekte olup yaşlı nüfus oranı oldukça yüksektir. Bu durum ekonomik gelir üretme bakımından sıkıntılar doğurmakta ve geçim sıkıntılarına neden olmaktadır. Önlem alınmaması halinde ilerleyen süreçlerde daha da büyük bir problem haline dönüşecektir.
- Bölge küçükbaş hayvancılık için uygundur. Sürdürülebilirliği sağlanmalı ve verimi artırıcı faaliyetler gerçekleştirilmelidir. Özellikle katma değeri yüksek olan ve ilçede azalma eğilimi gösteren kıl keçisine yetiştiriciliğine yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir.
- İlçenin ekolojik yapısı elverişli olmasına rağmen arıcılık faaliyetleri yeterince gelişmemiştir. Arıcılık faaliyetlerinin özendirilmesi, geliştirilmesi alternatif gelir oluşturacaktır.
- Kış sporlarına yönelik Aladağ'da yapılması planlanan tesisin bir an önce tamamlanması ilçede alternatif gelir kaynağı oluşturulması bakımından oldukça önemlidir.
- Mahallelere yönelik olarak, gerek teknik gerekse sosyal altyapı eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir. Kırsal kesimde yaşam standartları yükseltilmeli ve temel ihtiyaçlar giderilmeli ayrıca kırsalın temel kamu hizmetlerine erişimi artırılmalıdır.
- Mahallelerde güvenliğin sağlanmasına yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir.
- Yaşlı nüfusun fazla olması sebebiyle sosyal hizmetlere erişim artırılmalıdır.